

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย*

THE GUIDELINE FOR PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY OF
SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE LOEI PROVINCE

จิระศักดิ์ เหมบุรุษ

Jeerasak Hemburus

วันทนา อมตารียกุล

Wantana Amatariyakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

E-mail: jeerasak.run@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือข้าราชการครูจำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่น 0.899 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

* Received 12 February 2021; Revised 20 February 2021; Accepted 10 March 2021

ทางวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งมีแนวทางพัฒนาทั้ง 6 ด้าน จำนวน 20 แนวทาง

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ครู, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The objectives of this research article were to study 1) the present context and desirable context for school under the Office of Secondary Educational Service Loei province to be professional learning community, 2) to find the guidelines for professional learning community development of school under the Office of Secondary Educational Service Loei province. The research was divided into 2 phases. Phase 1: The present context and desirable context in school to be a professional learning community. The research is Mixed Methodology. The sample used in this research was of 291 teacher. The research instrument was the 5 - level - rating scale questionnaire of 5 sides in professional learning community with the reliability of 0.899. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. Phase 2: to find the guidelines development in to be a professional learning community by using semi - structured interviews. The sample consisted of 5 experts selected by purposive sampling. The data were analyzed by using content analysis and check the quality of information using triangulation technique. The results of this research revealed; 1) the present context for school to be a professional learning community were at a high level all and the desirable context for school to be a professional learning community were at a highest level. 2) the guidelines development in school to be a professional learning community comprise the followings: 1) Co - leadership 2) Having a common vision and goal. 3) Having a cooperative team system. 4) Pondering the results 5) Support and 6) Learning and profession development. Which has 20 directions of development in all 6 areas.

Keywords: Professional Learning Community, Teacher, Guideline for Development

บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกันทำให้ ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ ต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิมที่ทำงาน อย่างโดดเดี่ยว มาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทาง วิชาชีพสำหรับครูและทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคม แห่งความรู้ที่อาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัวและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น (เสริม ศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2545) การปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษาที่ถือว่าโรงเรียน เป็นศูนย์กลางในการปรับเปลี่ยน เพราะโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักของการจัด การเรียนการสอนและเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา (สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557) โดยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา จังหวัดเลย ได้นำการพัฒนาดังกล่าวมาปฏิบัติ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียนทั้งหมด 31 โรงเรียน มีเป้าประสงค์ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครู และผู้เรียนโดยตรง คือ ให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับมาตรฐานสากล และเป็นคนไทยยุคใหม่พร้อมพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ และ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมืออาชีพ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19, 2563)

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูประจำการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปันเรียนรู้ประสบการณ์ จากการทำหน้าที่ครู ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้โดยมุ่งมั่นให้ เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและทักษะชีวิตของนักเรียน สอดคล้องกับ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ตลอดจนจุดเน้นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการ ศึกษา ที่ต้องการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาครูในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดดำเนินการตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย จาก 31 โรงเรียน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,143 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย จาก 31 โรงเรียน ปีการศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน

1.2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในโรงเรียนของแต่ละอำเภอ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างของครูในแต่ละโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอต่าง ๆ โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามต้องการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำมาเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ สร้างแบบสอบถาม และศึกษาแบบสอบถามที่จัดการศึกษาสร้างไว้ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือแล้วเขียนแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2.3 นำร่างแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อขอคำชี้แนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.4 โดยนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนรายข้อดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2.5 นำคะแนนมาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาตั้งแต่ .60 - 1.00 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553)

2.2.6 นำแบบสอบถามการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

2.2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) โดยนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) กำหนดความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า .80 ขึ้นไป (สมชาย วรภิเษมสกุล, 2553)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียน ในการทำวิทยานิพนธ์

3.3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์

3.4 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่จัดส่งไป ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษานั้นโดยตรง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ตามรายละเอียด ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) กำหนดเกณฑ์แปลผลเป็น 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็นนั้น ๆ เทคนิคการวิเคราะห์การประเมิน

ความต้องการจำเป็นที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ PNImodified คือ เป็นสูตรที่ปรับปรุงโดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการหาผลต่างของ $(I - D)$ แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยช่วงที่ไม่กว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) สูตร $PNImodified = (I - D)/D$

ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

ในระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยนำผลการศึกษาค้นคว้าพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ในระยะที่ 1 มาหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) โดยมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มาจากการที่ผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Selection) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) เพื่อให้เกิดความหลากหลายตามบริบทในการหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

1.1.3 มีความยินดีเข้าร่วมการวิจัยขณะดำเนินการวิจัย

1.2 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.2.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

1.2.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

1.2.3 มีความยินดีเข้าร่วมการวิจัยขณะดำเนินการวิจัย

1.3 กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.3.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการนิเทศไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

1.3.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

1.3.3 มีความยินดีเข้าร่วมการวิจัยขณะดำเนินการวิจัย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นข้อคำถามในการให้สัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มาหาแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ในระยะที่ 1 มาใช้ในการสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ตามกรอบแนวคิดทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายวันเวลาประเด็นที่จะสัมภาษณ์ล่วงหน้าทางโทรศัพท์

4.2.2 เมื่อได้เวลานัดหมายผู้วิจัยแนะนำตนเอง

4.2.3 ทักทายพูดคุยเรื่องอื่นเป็นการอุ่นเครื่องและสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง เพื่อผ่อนคลายความเกร็งหรือความวิตกกังวล

4.2.4 ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์ และเวลาที่ใช้
โดยประมาณ

4.2.5 ขออนุญาตบันทึกการสัมภาษณ์

4.2.6 เริ่มต้นการสัมภาษณ์

4.2.7 ขอบคุณผู้ให้การสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการเสียสละเวลา

4.2.8 ในกรณีจำเป็นที่อาจต้องทำการติดต่อขอสัมภาษณ์
เพิ่มเติม ผู้วิจัยได้กล่าวเป็นทางเลือกเพื่อขออนุญาตให้สัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

4.2.9 จัดเก็บสิ่งของเอกสารบันทึกประกอบการสัมภาษณ์
ประเด็นการสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียงไว้ด้วยกัน

4.2.10 จากนั้นจึงนำมาถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง
ชนิดคำต่อคำเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการ
สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ นำไป
จำแนกจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและตีความตามกรอบแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง
วิธีการศึกษา ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์และข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
สถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา จังหวัดเลย และส่งแนวทางที่ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการ
สัมภาษณ์ ทั้ง 5 ท่าน เพื่อยืนยันผลของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

6. การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูล (สฤงศ์ จันทวานิช, 2550)
ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่า
ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบของข้อมูลนั้นจะต้องตรวจสอบแหล่งที่มา
3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ใน
ช่วงเวลาที่ต่างกัน โดยมาจากพื้นที่ที่แตกต่างกัน และ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ
รวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ
กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตร่วมกับการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง
โครงสร้าง เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลตรงตามความเป็นจริงแล้วจึงนำมาดำเนินการแก้ไขเป็นรายงาน
ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		แปลผล	สภาพที่พึงประสงค์ (I)		แปลผล	ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		(I - D)/D	ลำดับที่
1. การมีภาวะผู้นำร่วม	3.60	0.14	มาก	4.54	0.25	มากที่สุด	0.2611	4
2. การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	3.55	0.18	มาก	4.60	0.24	มากที่สุด	0.2957	2
3. การมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจ	3.50	0.18	มาก	4.65	0.30	มากที่สุด	0.3285	1
4. การทบทวนไตร่ตรองผล	3.74	0.25	มาก	4.10	0.35	มาก	0.0963	6
5. การสนับสนุน	3.53	0.28	มาก	4.50	0.35	มาก	0.2748	5
6. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	3.58	0.22	มาก	4.61	0.26	มากที่สุด	0.2877	3
โดยรวม	3.58	0.21	มาก	4.50	0.29	มาก	0.2574	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ($\bar{X} = 3.74$) มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.58$) ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.55$) ด้านการสนับสนุน ($\bar{X} = 3.53$) และด้านการมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจ ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่า ด้านการมีระบบที่มาร่วมมือร่วมใจเป็นลำดับที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกันเป็นลำดับที่ 2

ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเป็นลำดับที่ 3 ด้านการมีภาวะผู้นำร่วมเป็นลำดับที่ 4 ด้านการสนับสนุนเป็นลำดับที่ 5 และด้านการทบทวนไตร่ตรองผลเป็นลำดับสุดท้าย

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

ผลของการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ พบว่า มีการระบุแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็น ต่าง ๆ จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม คือ ผู้บริหารและครูมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเอง นำไปสู่การมีความสุขในวิชาชีพ มีการประสานความร่วมมือต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน ใช้หลักการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการแบ่งอำนาจในภาระหน้าที่ตามความเชี่ยวชาญ และความเหมาะสม ครูได้รับการให้อิสระทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง และมีการเสริมกำลังใจให้กันอย่างสม่ำเสมอ

2. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน คือ ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกัน โดยมีความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของสถานศึกษา ซึ่งมีความเต็มใจที่จะพัฒนาภาพอนาคตที่จะมุ่งไปสู่ความปรารถนาาร่วมกันกับสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ คือ ผู้บริหารและครูมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาแนวทางในการสร้างสรรค์งานร่วมกัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และมีการส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล คือ ผู้บริหารและครูมีการนำสารสนเทศจากผลการประเมินประสพการณ์ที่ผ่านมา มาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบ ร่วมกันวิเคราะห์แยกสาเหตุของปัญหาจากประสพการณ์ที่ผ่านมา รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหายั่งยืน

5. แนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการสนับสนุน คือ ผู้บริหาร ครู และชุมชนให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และ

จัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเอาใจใส่สิ่งแวดลอม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีจิตสาธารณะ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน ที่เอื้อต่อการดำเนินการของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพรวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

6. แนวทางการพัฒนาการพัฒนาศาสนศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ คือ ผู้บริหารและครูมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน สนใจ ใฝ่เรียนรู้ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาเครื่องมือในการทำงาน พัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ผลการยืนยันของแนวทางการพัฒนาศาสนศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยการสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า 1) ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม มีแนวทางพัฒนาจำนวน 4 แนวทาง 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วมกัน มีแนวทางพัฒนาจำนวน 3 แนวทาง 3) ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ มีแนวทางพัฒนาจำนวน 3 แนวทาง 4) ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล มีแนวทางพัฒนาจำนวน 3 แนวทาง 5) ด้านการสนับสนุน มีแนวทางพัฒนาจำนวน 3 แนวทาง และ 6) ด้านการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ มีแนวทางพัฒนาจำนวน 4 แนวทาง แนวทางการพัฒนาศาสนศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ผลการยืนยันให้ใช้ได้ทุกแนวทางทุกด้าน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

1. สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาศาสนศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนาศาสนศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องเน้นการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา มีภาวะผู้นำร่วม ในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมกัน ภายใต้การให้การสนับสนุนของบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งมีการทบทวนไตร่ตรองผล ประสพการณ์ที่ผ่านมา เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสพการณ์ และทักษะร่วมกัน รวมถึงพัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมุทร สมปอง ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชน

การเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา: การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนที่ร่วมวิจัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การเตรียมองค์กรเพื่อการเรียนรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน 4) ผลที่คาดหวัง 3) ผลการประเมินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ในด้านความรู้ความเข้าใจพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากด้านความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า ครูมีการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก (สมุทร สมปอง, 2558)

2. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารและครูมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเอง นำไปสู่การมีความสุขในวิชาชีพ มีการประสานความร่วมมือต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน 2) ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกัน โดยมีความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารและครูมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาแนวทางในการสร้างสรรค์งานร่วมกัน 4) ผู้บริหารและครูมีการนำสารสนเทศจากผลการประเมินประสพการณ์ที่ผ่านมา มาใช้ในการวิเคราะห์แยกสาเหตุของปัญหา รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยจัดทำแผนการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบ 5) ผู้บริหาร ครู และชุมชนให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) ผู้บริหารและครูมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน สนใจ ใฝ่เรียนรู้ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวกร รัตติโชติ ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: วิจัยแบบผสมผสานวิธีการผลการวิจัยพบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูมีองค์ประกอบ คือปัจจัยนำเข้า แบ่งออกเป็นเงื่อนไขระดับครูประกอบด้วย 1) ประสพการณ์ 2) ความรู้รับรู้ผิดชอบ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การทำงานแบบร่วมมือกันเป็นทีม เงื่อนไขระดับโรงเรียน คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ขนาดของโรงเรียน 4) วัฒนธรรม

องค์กร และ5) เทคโนโลยีสารสนเทศทำการศึกษา และกระบวนการประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน 4) การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 6) การให้สิ่งจูงใจ รวมถึงผลการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น ด้วยโปรแกรมเอชแอลเอ็ม พบว่า ตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลทางบวกต่อผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยใน ชั้นเรียนของครูได้แก่ ด้านประสบการณ์ , ด้านการทำงานแบบร่วมมือกันเป็นทีม ตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลทางลบต่อผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูได้แก่ ด้านภาวะผู้นำร่วม ตัวแปรระดับโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูและจากการประเมินแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 7 ประเด็น จำนวน 49 ข้อ (ศวิกร รัตติโชติ, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจเป็นลำดับที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกันเป็นลำดับที่ 2 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเป็นลำดับที่ 3 ด้านการมีภาวะผู้นำร่วมเป็นลำดับที่ 4 ด้านการสนับสนุนเป็นลำดับที่ 5 และด้านการทบทวนไตร่ตรองผลเป็นลำดับสุดท้าย แนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้บริหารและครูมีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเอง นำไปสู่การมีความสุขในวิชาชีพ มีการประสานความร่วมมือต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน 2) ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกัน โดยมีความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารและครูมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้หาแนวทางในการสร้างสรรค์งานร่วมกัน 4) ผู้บริหารและครูมีการนำสารสนเทศจากผลการประเมินประสบการณ์ที่ผ่านมา มาใช้ในการวิเคราะห์แยกสาเหตุของปัญหา รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยจัดทำแผนการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบ 5) ผู้บริหาร ครู และชุมชนให้

การช่วยเหลือ ส่งเสริม และจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) ผู้บริหารและครูมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน สนใจ ใฝ่เรียนรู้ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง **ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้** จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ และเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ดีขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ข้างเคียงและในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป และควรมีการนำแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ที่ได้จากการวิจัยไปปฏิบัติ และประเมิน ปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมต่อไป และผู้บริหารต้องออกนิเทศก์ หรือให้คำแนะนำให้แก่ครูเพื่อให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความรักความสามัคคี และทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2556). วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศวิกร รัตติโชติ. (2561). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: วิจัยวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุขภูบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

- สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุดรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สมบัติ ห้ายเรือคำ. (2553). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมุทร สมปอง. (2558). การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. (2563). พันธกิจ เป้าประสงค์. เรียกใช้เมื่อ 2 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.sesao19.go.th/web/>
- สุภางค์ จันทวานิช. (2550). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธรรมดาเพรส.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.